

**Opinia do ustawy o ratyfikacji Konwencji w sprawie kontaktów z dziećmi,
sporządzonej w Strasburgu w dniu 15 maja 2003 r.**

(druk nr 326)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem niniejszej ustawy jest wyrażenie przez Sejm i Senat zgody na ratyfikację przez Prezydenta RP Konwencji w sprawie kontaktów z dziećmi, sporządzonej w Strasburgu w dniu 15 maja 2003 r.

Konwencja została przyjęta przez Komitet Ministrów Rady Europy w dniu 3 maja 2002 r.; weszła w życie 1 września 2005 r.

Konwencja ma na celu polepszenie i wzmocnienie pozycji dziecka, w sytuacjach gdy jego kontakty z jednym z rodziców lub innymi członkami rodziny są ograniczone ze względu na rozłączenie rodziny i zamieszkiwanie tych osób w różnych krajach. Jej celem jest również ustanowienie zabezpieczeń i gwarancji prawidłowego wykonywania kontaktów dziecka z rodziną oraz bezzwłocznego i bezpiecznego powrotu dziecka do kraju po upływie okresu kontaktu z rodziną.

Problematyki prawa dziecka do kontaktów z rodzicami, bądź szerzej z rodziną, (o charakterze transgranicznym) dotyczą także:

- Konwencja haska z 25 października 1980r. w sprawie cywilnych aspektów międzynarodowego uprowadzenia dziecka oraz Konwencja haska z 19 października 1996r. o jurysdykcji, prawie właściwym, uznawaniu, wykonywaniu i współpracy w zakresie odpowiedzialności rodzicielskiej oraz środków ochrony dzieci;
- Europejska Konwencja z 20 maja 1980r. o uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń dotyczących pieczy nad dzieckiem oraz o przywracaniu pieczy nad dzieckiem;

- rozporządzenie Rady (WE) nr 1347/2000 z 29 maja 2000r. w sprawie jurysdykcji oraz uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej za wspólne dzieci obojga małżonków;
- Konwencja Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989r. o prawach dziecka;
- Konwencja z 4 listopada 1950 r. o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

Przepisy niniejszej Konwencji regulują następujące kwestie:

- zawierają definicje wyrażeń stosowanych w Konwencji,
- zasady dotyczące wydawania, zmiany, zawieszania lub uchylania orzeczeń dotyczących kontaktów,
- prawa dziecka do: informacji, konsultacji i wyrażania swoich opinii,
- metod rozstrzygania sporów dotyczących kontaktów,
- zabezpieczenia i gwarancje dotyczące kontaktu,
- obowiązki i uprawnienia organów sądowych, organów centralnych i organów socjalnych, konieczne do realizacji celów Konwencji,

Współpraca międzynarodowa będzie wykonywana za pośrednictwem wskazanych przez państwa organów centralnych. Funkcja ta w przypadku Polski będzie powierzona Ministerstwu Sprawiedliwości, które obecnie pełni funkcję organu centralnego w zakresie innych konwencji dotyczących międzynarodowego obrotu prawnego w sprawach rodzinnych, w tym zwłaszcza Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę - oświadczenie odpowiedniej treści będzie złożone przez Rzeczpospolitą Polską Sekretarzowi Generalnemu Rady Europy wraz z instrumentem ratyfikacyjnym.

Do Konwencji nie można składać zastrzeżeń - zgodnie z art. 25 Konwencji.

Obowiązujące obecnie przepisy ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego nie spełniają standardów przewidzianych Konwencją.

Zadość wszelkim wymogom Konwencji czyni natomiast projekt ustawy o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (druki sejmowe 888 i 629), który określa na nowo (w art. 113-113⁶ K.r.o.) całość zagadnień dotyczących kontaktu z dziećmi, odpowiadając wymogom Konwencji.

Zważywszy, na to że materia regulowana w Konwencji dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji oraz spraw uregulowanych w ustawie, związanie się nimi przez Rzeczpospolitą Polską powinno nastąpić w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 Konstytucji RP.

Ponadto, z uwagi na to, że przedmiot uregulowania Konwencji należy do dziedziny objętej kompetencjami państw członkowskich UE oraz, w pewnym zakresie, kompetencjami Wspólnoty Europejskiej (kompetencja mieszana), złożenie dokumentu ratyfikacyjnego wymaga uprzedniego podjęcia przez Wspólnotę decyzji upoważniającej państwa członkowskie do związania się Konwencją.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona w dniu 23 października 2008 r., została wniesiona do Sejmu przez Radę Ministrów w dniu 1 sierpnia 2008 r.

Projekt ustawy był przedmiotem prac sejmowych komisji: Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Spraw Zagranicznych.

Komisje wnosyły o przyjęcie projektu ustawy bez poprawek.

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Beata Mandylis

Główny legislator